

Gottfried Wilhelm Leibniz

✳ 1. června 1646 Lipsko

† 14. listopadu 1716 Hannover

německý filosof, historik, právník, vědec, diplomat a matematik

Jeho otec zemřel, když mu bylo šest let. Všechny náboženské a mravní hodnoty se pak učil od své matky. To mělo hluboký vliv na jeho filozofické myšlenky v pozdějším životě. Již v dětství si osvojil rozsáhlé vzdělání, které mu umožnilo vstoupit v patnácti letech na univerzitu. V sedmnácti letech se stal bakalářem a ve dvaceti doktorem. Vystudoval práva, filosofii a matematiku na univerzitě. Doktorát získal na univerzitě v Altdorfu, protože v Lipsku nebyl pro své mládí k promoci připuštěn. Vysokoškolskou dráhu, která mu byla ihned nabídnuta, odmítl a ani později nikdy nezastával místo vědeckého pedagoga.

Prvním Leibnizovým placeným místem byla pozice alchymisty v Norimberku, ačkoliv tento předmět nikdy nestudoval. Od roku 1670 byl ve státních službách a zabýval se převážně právem a diplomacií. V letech 1671–1676 pobýval v Paříži (diplomatická mise), kde studoval francouzskou filosofii a přírodovědu. Od roku 1676 pracoval jako knížecí knihovník a dvorní rádce v Hannoveru. Berlínská Akademie věd byla založena z jeho podnětu a v roce 1700 se stal jejím prezidentem.

V roce 1672, kdy se přestěhoval na několik let do Paříže, získal přístup k do té doby nepublikovaným spisům dvou největších filosofů Pascala a Descarta. Velmi pravděpodobně se v tomto roce seznámil také s Pascalovým počítacím strojem. Rozhodl se ho zlepšit, aby bylo možné provádět násobení a dělení. Na začátku se snažil využít mechanismu podobného Pascalovu, ale brzy si uvědomil, že pro násobení a dělení je třeba vytvořit zcela nový mechanismus. Po dobu, kdy se snažil najít správné řešení, vzniklo mnoho dalších projektů. Začíná vytvářet první prototyp. Leibniz ale musí čelit stejným překážkám, které prožíval Pascal. Bylo velkým problémem vytvořit jemnou mechaniku tolik potřebnou pro chod stroje. První dřevěný prototyp představil na počátku roku 1673. V roce 1675 byl představen druhý krokový kalkulátor, který velmi ocenila i francouzská akademie věd, protože nikdo dosud neviděl tak originální zařízení. Kalkulátor umožňoval kromě sčítání a odčítání také násobení, dělení a druhou odmocninu. Leibniz toho dosáhl, když nahradil původní jednoduché ploché ozubené kolo, které bylo srdcem celého mechanismu, ozubeným válcem. Tento válec, na kterém byly umístěny kovové kuličky v podstatě stejným způsobem jako např. u flašinetu, reprezentoval jakýsi pevný program, který se měnil s výměnou tohoto válce. Tento systém nebyl překonán téměř do druhé poloviny 19. století.

Leibnizovy aktivity však zasahovaly do všech oborů lidské činnosti. Usiloval například o pozvednutí hospodářství, zavedení pěstování hedvábí v Prusku a Sasku, podnikal diplomatické mise a dvoru svých mecenášů dodával lesk svou učeností. Jeho služby se netýkaly jen závažných státnických úkolů. V roce 1702 se například v Hannoveru konal maškarní bál, jehož scénář vytvořil sám Leibniz. Jako matematik Leibniz rozpracoval především kombinatoriku a teorii infinitezimálního počtu.

Leibniz byl představitelem novověkého racionalismu. V Leibnizově rozsáhlém díle nacházíme celou řadu rozporů, které dokumentují, jak se vyvíjelo a měnilo myšlení tohoto všestranného a neobyčejně plodného autora. *Monadologie - dílo pojednávající o monádách*, *Nové úvahy o lidské soudnosti*, *Theodicea - pojednání o dobrotě Boha, svobodě člověka*

a původu zla, Nová soustava přírody, 1695, Principy přírody a milosti, 1712-1714, Nová úvaha o lidském rozumu

Když zahořklý a osamělý Leibniz roku 1716 v Hannoveru zemřel, nešel za jeho rakví ani jeden člen dvora. Muž, jenž patrně naposled v evropských duchovních dějinách ovládal všechny vědy, byl pochován bez slavnostních obřadů. Pouze francouzská Akademie věd mu věnovala důstojný nekrolog.

Použité odkazy:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Gottfried_Wilhelm_Leibniz

<http://ivt-vyuka.ic.cz/images/osobnosti/leibniz.png>

<http://www.quido.cz/osobnosti/leibnitz.htm>

<http://history-computer.com/MechanicalCalculators/Pioneers/Lebniz.html>

Zpracovala: Jana Zirnsáková